

KISS LÁSZLÓ

Esetem a busszal

Ohohó, kiáltottam a forrasztópáka-forróságú júliusban, ahogy a busz első ajtajánál Maczelka Gusztáv nyúlánk alakját véltem felfedezni. Éppen jegyet váltott.

Be kell vallanom, kissé furcsállottam a dolgot, mert úgy tudtam, bérletes, de ezen nem akadtam fönn túlságosan, egyébként sem vagyok az a fönnakadós fajta. Magam erről ekként vélekedem: adódnak az életben váratlan, kivédhetetlennek tűnő helyzetek, amelyek megoldásában sokat számít az emberi leleményesség. Bízom magamban, s bár nehezemre esett lepleznem döbbenetem a magától értetődően és – amennyire ilyen távolságból meg tudtam állapítani – szakszerűen elvégzett lyukasztás láttán, sallangosra futballozott keresztszalagjaim dacára föluggottam, mint egy béka. Mozdulatom nyomán úgy recscent az utolsó ablak melletti ülés bőrhuzata, mint a gatyá másodszerelemben.

Őszintén szólva: leginkább azon csodálkoztam, hogy itthon találom őt. Három hónappal ezelőtt ugyanis Angliába repült – istenem, Anglia: Stonehenge, Shakespeare, Arsenal! –, hogy két-három éven belül dúsgazdagon térjen haza. Épít, vállalkozásba fog, hetente partizunk, mi leszünk a császár. Arról, hogy időközben hazatért, nem volt tudomásom. Amennyire lehetett, kendőztem sértettségem.

Ohohó, hát ez az a ködös Albion, édesapa!

Kettőnkön kívül – találomra mondom – harmincnégyen tartózkodtak a buszon. Egyetlen arcot viszont alaposan emlékezetembe véstem. Egy fiatal lányét, aki cipzáros táskát szorongatott a mellén, napszemüveget viselt, és azt lehetett hinni, hogy alszik. Világosan emlékszem, hogy abban a pillanatban arra gondoltam, az emberek többsége azért hord napszemüveget, hogy leplezze saját, hú, mit is! – világosan emlékszem, hogy amikor eddig jutottam a gondolkodásban, már semmi nem jutott az eszembe, mert Maczelka Gusztáv elindult a busz hátsó ülésé felé.

Hát mért nem szóltál, édesapa, toppantam elé, miközben fenyegetően mozgattam arca irányába a mutatóujjam, valójában persze egyáltalán nem voltam ideges, ez csak afféle mímelt fortyogás volt a részemről. A következő pillanatban pedig már röptem, hogy átöleljem, s egy kiválóan irányzott lapockacsapással visszazökkentsem kapcsolatunkat a rendes kerékvágásba, amikor arra lettem figyelmes, hogy ez az én Maczelka Gusztávom, aki ebben a pillanatban mozdulatlanul állt karjaim zárójelében, nemhogy nem az én régen látott barátom, nem-

hogy távolról sem emlékeztet rá, de – és ekkor vált igazán gyanússá a dolog – soha azelőtt nem láttam.

Decemberben írt fel szemüveget az orvos, addig soha semmi bajom nem volt a látószervemmel. Na, jó, az étkezéskor évek óta képtelen vagyok elolvasni a tele-textet, és szürkületkor sem érzek készletetést, hogy föltétlenül autóba szálljak, de hogy előbb-utóbb csontkeretes okuláréval nyergeljem fel az orrom – erre azért legátközöttebb pillanataimban sem mertem gondolni. Arra meg végképp nem, hogy nyáron ez milyen nehézségeket okoz. Elindulás előtt sajnos mindig döntennem kell: aznap a napszemüvegre esett a választásom, de azt is otthon felejtettem, valószínűleg az ágyon.

Az ajtók, mielőtt pánikszerűen leszállhattam volna, szisszenő hangot hallattak, mint a szódásszifon. Egy Júdás korabeli álmoskönyv szerint a szisszenő hang baljós előjel.

Hebegttem. Fülledt délelőtt, meg hogy nem állapot. *Nézze, uram.*

Semmi reakció.

Erre azért nem voltam fölkészülve. Öles termetű volt, vélhetően úszó, vagy mit tudom én, vízilabdázó, hoppá, edzésről jön, kellően ingerült, megtépték az úszósapkáját, összekarmolták a hátát, herén rúgták. Elhibázott négyméteres.

Jézusom!

Rendben, hogy nem az, akinek hittem, de mégis, valami megengedő gesztus, egy barátságos biccentés, *semmi baj, barátom*, bármi. Kanyarhoz értünk, az út menti fák ágai vészjóslóan csapkodták a busz ablaküvegeit.

Londonról kezdtem magyarázni, a királyi család kiváltságai, Hyde Park. Adózás, ilyesmi. Buckingham, Tower Bridge. *Bridge Tower.*

Semmi reakció. Keresztülnézett rajtam.

Általános tapasztalat, könyvek sokasága (Biblia, Isteni színjáték, Faust stb.) tájékoztatja erről az érdeklődőt, hogy vannak az életben nehezebb szituációk – verekedés temetésen, gátfutás kifordult bokával, lakodalmas menet közepébe csöppenés autóval, takarítás másnap, merevedési zavarok. Jóformán egy pillanatyos időm sem volt átgondolni a körülményeket, sürgősen cselekednem kellett. Olvasmányélményeim alapján így okoskodtam a másodperc tört része alatt: adódnak az életben váratlan, kivédhetetlennek tűnő helyzetek, amelyek megoldásában sokat számít az emberi leleményesség. Amelybe ezen a fullasztó júliusi délelőttön kerültem, ilyen helyzetnek tűnt.

De minden erőfeszitésem hiábavalónak, értelmetlennek bizonyult. Szótlanul tornyosult fölöttem, amiből arra következtettem, hogy fölt került az önérzetére. Vert helyzetben voltam. Nem volt más választásom, le kellett zárnom a társalgást, mielőtt valami szörnyű történik. Bocsánatért esedezni értelmetlen lett volna. Összeesni rosszulételel átlatászó trükk. Népdalt énekelni szemtelenség.

Elveszthettem koordinációs képességeimet, mentális értelemben, mert addig pipiskedtem, ameddig csak bírtam, és bizalmasan (de nem bizalmaskodva!) a füle felé leheltem: merevedési zavaraim vannak.

Elkerekedett a szeme.

Jézusom!

Nem úgy értem, mondtam, és, mintegy önkéntelenül, sebtében fűrge karikákat formáztam a szeme előtt a mutatóujjammal, mintha csak a vaníliás karika alakjára, illetve a karikában, mint fenomenban megbúvó csokoládé és sült keksz nexusára hívnám fel a figyelmét, ezzel is jelezve az emberek között a világban szükségszerűen fennálló kölcsönösséget, egymásra utaltságot, melynek biztos fundamentuma a megértés és a harmónia, egyáltalán: a szeretet.

Ajkai résnyire nyíltak. Ábrázata megnyúlt.

Világosan emlékszem: úgy éreztem, valamit nagyon elrontottam.

Ellenkezőleg, súgtam reszketve az izgalomtól, fordítva. Csücsörítettem, és rajzoltam az ujjammal a karikákat, bár már magam sem tudtam, miért. Kicsúszott lábam alól a talaj.

Bambán meredt rám.

Ekkor villámgyors mozdulattal, a bizonyítás szándékával, duzzadt hímtagomhoz szorítottam a kezét, és halkán hörögtem, mint aki disznóölésen van, és teljesen együtt érez. Elejtette a táskáját. Ráharaptam az ínyemre, és keservesen fölpillantottam az égre, de tekintetem a jármű mennyezetébe ütközött.

Alapvetően filozofikus alkat vagyok, szeretek elgondolkodni a világ dolgairól, arról, hogy miért születünk, miért élünk és miért halunk meg. Szeretek egyedül sétálni az őszi erdőben, ahol elsárgult falevelek tarkázzák a gyepszőnyeget, és néhány eltévedt őz nagyokat szökellve iszkol a vándor elől, és szeretek téli estéken a radiátor mellett hosszúkat, kövéreket olvasni, piros bor társaságában. Egy szép vers jutott az eszembe, nem a címe, hanem az a rész, amelyben arról énekel a költő, hogy a fű kinő, meg elszárad, és milyen érdekes, hogy ez fordítva is igaz, és hogy ez miért van így. *Menet közben, tessék kapaszkodni!*, olvastam a feliratot, amely alatt úgy csüngött a műanyag fogantyú, ahogy odahaza, anyukáék házában a kandisznó lába között a here.

Tisztán kivehető volt, hogy ráncigálja a csuklóját, a kezét. Forgott a gyűrű az ujján. Éppen kereszteződéshez érkeztünk, amikor megtántorodott, és félelmetesre nyitott szemekkel egy közeli ülésre zuhant.

Megszédültem.

Szégyenemben jobbnak láttam behunyni a szemem, amikor hirtelen eszembe villant, hogy elfelejtettem köszönni. Kiköszörülendő a csorbát pánikszzerűen bólintottam, *jónapot*, majd ugyanazzal a mozdulattal lehuppantam a szemközti ülésre. Egymással szemben ülni tömegközlekedési eszközön legföljebb akkor viszontagságos, ha kezünkben tarjuk utastársunk valamely testrészét. Markát akkor már, ahogy ez férfiaknál szokásos, az enyémbe helyeztem, s kétségbeesetten

szorítottam és ráztam. A feje, amely addigra olyan volt, mintha negyven nap és negyven éjjel ibolyával csiklandozták volna, ekkor előrebukott, és egyenesen az ágyékomba fúródott. Kettőt rángott, a nyála ráfolyt a melegítőmre. Valaki sikoltott.

Behunytam a szemem.

A visszaútra gondoltam, édesanyámra, a reggeli kuglófra, a felhőtlen tizenéves csajozásokra, és arra, hogy odahaza, az úszató szomszédságában struccokat tenyésztenek.

